

Vyjádření oponenta

Koncepce revize vzdělávací oblasti (název): Člověk a svět práce

Oponent: Lukáš Círus

Posouzení textu

ANALÝZA STAVU, PŘÍNOSŮ A PROBLÉMŮ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

1. Čím je podle vašeho názoru vzdělávací oblast specifická vůči ostatním vzdělávacím oblastem a v čem je důležitá/zásadní pro všeobecný rozvoj žáků (jejich znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty)?

U každé odpovědi na zadanou otázku v Koncepci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? ANO
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Varianta s českými ekvivalenty by byla rozhodně pro učitele výhodnější
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? ANO
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uvedte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) ANO

2. Jaké současné vývojové trendy vzdělávací oblasti a souvisejících vědních oborů (v zahraničí i v ČR) považujete za inspirativní a přínosné pro všeobecný rozvoj žáků a jejich vzdělávací potřeby a měly by být promítnuty do revidovaného RVP ZV?

U každé odpovědi na zadanou otázku v Koncepci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? Ne zcela – chybí trendy technického vzdělávání, které pracovní skupina upozaduje
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? V podstatě ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uvedte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám terminologické nepřesnosti, v rámci pojetí oblasti členy pracovní skupiny

3. Jak se v současném pojetí vzdělávací oblasti promítají stěžejní témata HSR (kompetenční a gramotnostní pojetí, průřezová témata, individualizace výuky aj.), v čem jsou naopak tato témata zohledněna nedostatečně?

U každé odpovědi na zadanou otázku v Koncepci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uvedte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

4. Jaké překážky je třeba překonat při modernizaci vzdělávací oblasti, zlepšení návaznosti jednotlivých vzdělávacích stupňů, provázání vzdělávací oblasti s ostatními vzdělávacími oblastmi a obory, provázání s klíčovými kompetencemi, gramotnostmi a průřezovými tématy? U každé odpovědi na zadanou otázku v Koncepci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

POJETÍ ZMĚN VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

5. Co a proč je potřeba ve vzdělávací oblasti změnit (například redukovat, doplnit, přeformulovat, přesunout, uvést do souladu HSR)? Jaké řešení navrhuje? U každé odpovědi na zadanou otázku v Konceptci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

6. Jaké navrhuje změny, aby do vzdělávací oblasti byly optimálně promítnuty klíčové kompetence, základní a oblastní/oborové gramotnosti a průřezová témata? U každé odpovědi na zadanou otázku v Konceptci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

7. Jak se má změnit rozdělení oblastí a oborů, přiřazení oborů do oblastí, vztahy mezi obory a oblastmi a návaznosti oborů a oblastí mezi vzdělávacími stupni s ohledem na celostní rozvoj každého žáka? U každé odpovědi na zadanou otázku v Konceptci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

8. Jak navrhuje do vzdělávací oblasti zapracovat stěžejní témata HSR – digitalizace, wellbeing (všestranná pohoda a odolnost fyzická, psychická, sociální, duchovní), individualizace výuky, propojování formálního a neformálního vzdělávání, klimatická změna, společenské změny apod.? U každé odpovědi na zadanou otázku v Konceptci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aprobace? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

9. Jaký očekáváte vliv navrhovaných změn na všeobecný rozvoj každého žáka (například motivaci, sebepojetí, volba vzdělávací cesty a přijetí odpovědnosti žáka za

vlastní učení a celoživotní vzdělávání, rozvoji sociálně-emocionálních dovedností a další)? U každé odpovědi na zadanou otázku v Konceptci posuďte:

1. Reaguje odpověď na zadanou otázku? (ano / ne zcela – uveďte v čem) Ano
2. Jsou odpovědi srozumitelné
 - a. pro učitele základních škol bez příslušné aproby? Ano
 - b. odbornou veřejnost se znalostí oboru (učitelé s aprobací, didaktici VŠ)? Ano
3. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uveďte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti) Neshledávám nepřesnosti

Posouzení obsahu

4. V čem je Konceptce inovativní? Reaguje Konceptce na aktuální trendy a vývoj daného oboru/oblasti? (z pohledu vývoje didaktiky nebo z pohledu vývoje příslušné vědní disciplíny)
Nová konceptce je inovativní v zaměření RVP ZV na podporu kariérového rozvoje, také prostřednictvím objevování a vyzkoušení si co nejvíce druhů práce, jako budoucího zaměstnání.
5. Co na Konceptci oceňujete?
-
6. Jaké otázky by bylo vhodné ještě v Konceptci dořešit? Co v Konceptci chybí?
Osobně nesouhlasím s deklarovaným příliš radikálním odklonem od výuky pracovních činností. Kdo je dle pracovní skupiny aprobovaným učitelem pro realizaci navrhovaného obsahu? Neshledávám výrazný prostor pro současné učitele technické výchovy v produktivním věku, kteří absolvovali obor základy techniky/technická výchova pro 2. st ZŠ.
Souhlasím s průřezovým zařazováním vybraných oblastí Světa práce, ale nesdílím pojetí akcentace odkladu pracovních činností do dalšího vzdělávání, které mi přijde nešťastné, neb mnohé žáky mine. Oblast technického vzdělávání a pracovních činností, hledá prostor spíše v jiných VO, pod myšlenkou mezipředmětových vztahů, ALE jak chcete integrovat např. práci s technickými materiály do VV, která v novém RVP ZV přichází o časovou dotaci. Nemyslím si, že to bude mnohými pedagogy pozitivně akceptováno, naopak, právě práce s technickými materiály na 2. st ZŠ bude ještě více oslabena. Jaký smysl si představit pod navrhovanou integrací na 1. st ZŠ – „Práce s drobným materiálem a Konstruktivní činnosti lze spojit“, to samozřejmě není nikterak špatné, integrace témat zvláště na 1. st ZŠ je pozitivní, zvyšuje provázanost jednotlivých oblastí, otázka však leží myslím jinde, tedy, nejedná se opět o cestu snížení časové dotace těchto témat na úkor „kariérového poradenství“?
7. Na jaká rizika jste v textu Konceptce narazili?
V současné době měnících se stereotypů ve společnosti, vidím naopak velmi kriticky odklon od základních technických dovedností a kompetencí, které naše děti budou stavět více do pozice technického outsidera, závislého na firmách a servisech, „hodinových manželích“, atd. Kdy jindy přivádět děti k technickému vzdělávání a práci se základními technickými materiály, než v rámci základního vzdělávání. A tak snížení objemu aktivit technického vzdělávání na úkor kariérového rozvoje (jehož zařazení do RVP ZV hodnotím velmi pozitivně – ale ne na úkor základů polytechnického vzdělání), vidím jako velké riziko do budoucna i z pohledu konkurenceschopnosti našich absolventů ZŠ. Možnost saturovat „dílny“ v rámci kroužků je opravdu slabá záplata, v době navyšujícího se objemu informací a získávání dalších nutných kompetencí, např. v oblasti Informatiky, které tuto oblast vytlačuje.

Doporučení

8. Uveďte Vaše doporučení, připomínky, náměty a komentáře pro další práci s Konceptcí.
Doporučuji zvážit zařazování vybraných pracovních činností z pohledu získávání kompetencí v této vzdělávací oblasti a to jak na 1. stupni ZŠ, kde by žáci neměli opomínat budování a rozvíjení i jejich vztahu k technice a manuálním dovednostem. Na 2. stupni ZŠ pak netřeba

praktické činnosti realizovat v klasických dílnách, ale představme si základní vybavení domácí dílny jednoduchým nářadím a technickými materiály, se kterými by žáci měli dokázat pracovat i z pohledu bezpečnosti práce. Neopomínejme témata jednoduchých domácích oprav.